

DUBLIN 4.0: AVRUPA BİRLİĞİ'NİN YENİ GÖÇ VE İLTİCA UZLAŞISININ GETİRDİKLERİ

T. Mesut Eren*

Özet

Son yıllarda Avrupa Birliği (AB) ve üye ülkeleri en çok zorlayan konuların başında hiç şüphesiz karşı karşıya kaldıkları düzensiz göç ve iltica talepleri ile ilgili sorunlar gelmektedir. Avrupa Birliği'nde (Brüksel) ve Avrupa başkentlerinde kısaca "mülteci krizi" olarak adlandırılan ve Birlik içerisinde ciddi tartışmalara neden olan bu alanda yeni bir düzenleme yapılması gerektiği uzun zamandır tartışılmaktadır. AB ülkelerinin iltica, göç ve göçmenlik konularında ikiz bir problem ile karşı karşıya oldukları söylenebilir. Bir yanda, mültecilerin korunmasına ilişkin uluslararası sözleşmelerden doğan yasal ve insani sorumluluklarını yerine getirme yükümlülüğü söz konusuysen diğer yanda göçün yol açtığı ekonomik ve sosyal boyutlu sorunlarla üye ülke ve/veya Birlik seviyelerinde başa çıkabilmek son derece güçtür. Daha da önemlisi, mültecilerin içinde yaşadıkları yeni toplumlara uyum konusunda karşılaştıkları zorluklar, artan yabancı düşmanlığı ve bunun neden olduğu siyasal eksen kaymaları, kısaca aşırı sağın yükselişi de göçün yol açtığı bazı türev sorunlara örnek olarak gösterilebilir.

AB ülkeleri tarihsel bir başarıya imza atarak uzun yıllardır bekleyen göç ve iltica sorununu Mayıs 2024 tarihinde vardıkları bir uzlaşıyla çözüme yoluna gitmişlerdir. Dört temel bileşenden oluşan yeni uzlaşısı kısaca "Göç ve İltica Paketi" olarak adlandırılmaktadır. Bu dörtlü yapı, güvenli ve daha iyi korunan dış sınırlar, hızlandırılmış ve etkinliği artırılmış iltica süreçleri, etkili bir dayanışma ve sorumluluk paylaşımı sistemi ve göç konusunda etkili bir uluslararası iş birliğini kapsamaktadır.

Dublin III sisteminin yerine geçmesi için hazırlanmış olan Göç ve İltica Paketi'nin, çok büyük bölümü doğrudan etkili ve doğrudan uygulanabilir bir norm yapısına sahip olan AB Tüzüğü şeklinde yasalaşmıştır. Haziran 2024 tarihinde yürürlüğe girmiş olsa bile, tam anlamıyla uygulanmasının Haziran 2026'ya bırakılmasının nedeni üye ülkelere iç hukuk düzenlemeleri için zaman tanınmış olmasıdır. Bu çalışmada, AB'nin yeni göç ve iltica uzlaşısının getirdiği yenilikler, değiştirilen düzenlemeler, eski sistem ile karşılaştırmaları yapılarak incelenmiştir. Son bölümde ise getirilen sistemin eleştirisi yapılmış ve yapılan eleştiriler değerlendirilmiştir.

---

* Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Avrupa Araştırmaları Enstitüsü, E-mail: mesut.eren@marmara.edu.tr

Giriş

Son yıllarda Avrupa Birliği ve üye ülkeleri en çok zorlayan konuların başında hiç şüphesiz karşı karşıya kaldıkları düzensiz göç ve iltica talepleri ile ilgili sorunlar gelmektedir. Brüksel'de ve Avrupa başkentlerinde kısaca "mülteci krizi" olarak adlandırılan ve Birlik içerisinde çok sert dalgalanmalara neden olan bu politika alanında yeni bir düzenleme yapılması zorunluluğu uzun süredir tartışılmaktadır. Bu bağlamda, uzun adı "Avrupa Birliği"nde uluslararası korumaya yönelik ortak bir prosedür belirleyen Tüzüğü (EU 2013/604) yürürlükten kaldıran 14 Mayıs 2024 tarihli Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü" bu yönde alınmış kararlardan biridir (EU 2024/1351). Yeni düzenlemeler, AB Resmi Gazetesi'nde yayımlanmasının ardından 2024 yılının Haziran ayı ortasında yürürlüğe girmiş olmasına rağmen, üye ülkelerin değişiklikleri kendi ulusal hukuk sistemlerine adapte edebilmeleri için iki yıllık bir süre tanınması nedeniyle en geç Haziran 2026'da uygulanmaya başlayacaktır.

Göç ve iltica konuları Avrupa Topluluğu'nun 1980'lerde iç sınır kontrollerini kaldırma planlarını uygulamaya koymasıyla Avrupa'nın bir görevi haline gelmiş ve bu konuların Topluluk seviyesinde uyumlaştırılmış politika alanlarından biri haline getirilmesini gündeme getirmiştir. 1985 tarihli Schengen Anlaşması ve 1990 tarihli Schengen Uygulama Sözleşmesinin ardından imzalanan 1990 tarihli Dublin Anlaşması'nın gerekçesinin açıklandığı giriş bölümünde, Avrupa Konseyi'nin 8 ve 9 Aralık 1989 tarihlerinde Strasbourg'da yapmış olduğu toplantıda belirlenen iltica politikalarının uyumlaştırılması hedefine atıf yapılmıştır. Bu atıfta, ortak insani değerlerle dayanışma amacıyla ve mültecilerin statüsüne ilişkin 31 Ocak 1967 tarihli New York Protokolü ile değiştirilen 28 Temmuz 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi hükümlerine bağlılık özellikle öne çıkarılmıştır. Ayrıca, mültecilere yeterli koruma sağlanması amacıyla ve Avrupa Tek Senedi ile değiştirilen Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu kuran Antlaşma hükümlerine uygun olarak ve özellikle kişilerin serbest dolaşımını sağlamak üzere, iç sınırları olmayan bir alan yaratmaya yönelik ortak hedefin de gözetilmiş olduğu vurgulanmıştır (Dublin Sözleşmesi).

1990'lı yıllarda AB, göçün yol açtığı küresel zorluklara Avrupa çapında bir yanıt verebilmek için Topluluk boyutunda bir politika ve bunun araçlarını geliştirmeye başlamıştır. Bu çabanın ilk örneği CEAS (Common European Asylum System) olarak kısaltılan "Ortak Avrupa İltica Sistemi"nin kurulmasıdır. Bu projenin bir parçası olarak AB, son yıllarda ulusal iltica ve göç politikalarının kademeli olarak uyumlaştırılmasına ve standartlaştırılmasına yol açan bir dizi önemli düzenlemeyi hayata geçirebilmiştir. 1990 Dublin Sözleşmesi, başlangıçta tamamen ulusal düzeyde organize edilen iltica politikasının "Avrupalılaştırılması" yönünde atılmış olan ilk adımdır. CEAS'a entegre edilen bu anlaşma, herhangi bir AB üyesi ülkeye yapılan bir iltica başvurusunun alınması, incelenmesi, işleme konulması ve sürecin yürütülmesi sorumluluğunu belirleyen ilke ve kriterleri ortaya koyan ilk hukuki metindir. Herhangi bir yolla AB topraklarına ulaşan ilticacıların iltica sürecinin idari sorumluluğunun üstlenileceği garantisine sahip olmaları "Dublin Süreci" adı verilen

süreci başlatan bu anlaşma yoluyla sağlanabilmiştir. 1990 yılında, o zamanki 12 üyeden 11'i tarafından imzalanan Dublin Sözleşmesi (Danimarka anlaşmayı bir yıl sonra imzalamıştır), imzacı ülkelerin onay süreçleri tamamlandıktan sonra 1997 yılında yürürlüğe girmiştir. Sözleşme, 2003 yılında kısaca Dublin II olarak adlandırılan bir AB Tüzüğü'ne dönüştürülmüştür (EU 2003/32). 2010'ların ortasına doğru mülteci sayısının aşırı ve kontrolsüz bir şekilde artmasıyla birlikte AB'nin düzenleyici sistemi ciddi bir sınavla karşılaşmış ve bir anlamda felç olmuştur. CEAS, 2013 yılında kısaca Dublin III adıyla anılan bir Tüzük şeklinde yeniden düzenlenmiştir. (Dublin III Tüzüğü, 11 Haziran 2026 tarihine kadar geçerli olan Tüzüktür.)

2015 yılından bu yana “mülteci krizi” olarak adlandırılan kriz, sistemin zayıf yönlerini görünür hale getirmiş ve reform önerilerinin sayısının hızla artmasına neden olmuştur. Bu kriz aynı zamanda AB ülkeleri arasındaki derin çatlakları ve çatışmaları da ortaya çıkarmıştır. Eylül 2020'de AB Komisyonu bir “Göç ve İltica Anlaşması” taslağı hazırlayarak Konsey'in önüne getirmiştir. On ayrı düzenleme içeren bu “Göç Paketi” nin çok daha önceden hazırlanması gündeme gelmiş olmasına rağmen Brüksel ile Avrupa başkentleri arasında göç ve iltica konularında uzlaşma ve iş birliğinin zorluğu nedeniyle gecikmiştir. Buradaki temel motivasyon, mültecilerin AB ülkeleri arasında adil dağılımını kategorik olarak reddeden ve siyasi baskı veya Avrupa Adalet Divanı kararlarıyla tutumlarını değiştirmeyen ülkelere yönelik bağlayıcı olacağı düşünülen bir göç yönetimi ve dayanışma mekanizması yaratılmasıdır. Aradan geçen sürede sayıları ciddi derecede artan düzensiz göçmen sayısı ve iltica başvuruları nedeniyle iltica ve göç politikasının merkezi bir konu olduğu Ekim 2021'deki AB zirvesinde yükümlülüklerini yerine getirmeyen AB dış sınır üye ülkelerine karşı ihlal davası açılması çağrıları yapılmıştır.

İlgili mevzuatı kabul edip, iş uygulamaya veya yükün adil dağılımına gelince bunda zorlanan bir çok üye ülke Komisyon'un her türlü yaptırım tehdidini kendi ulusal yetki alanına doğrudan ve etkili müdahale olarak görmüştür. Başka bir deyişle, üye ülkeler, göç ve iltica konularını ulus devletlerin temel egemenliğinin bir parçası olarak gördüklerinden Brüksel'in bu alanlarda kendilerine bağlayıcı ve zorlayıcı düzenleme getirmesine izin vermekten kaçınmaktaydılar. Ancak, sınır kontrollerinin olmadığı ve kişilerin serbestçe dolaşabildiği bir iç pazarda, iltica başvurularının kabul veya reddedilmesi konusu bütünüyle bir ulusal sorun olarak görülemeyeceğinden, tüm AB ülkelerini ilgilendiren çok boyutlu bir görev ve sorumluluk dağılımı sağlayan yeni bir sistemin zorunlu olduğu düşünülmüştür.

Konuya daha yakından bakıldığında, AB ve üye devletlerin iltica, göç ve göçmenlik konularında ikiz bir problemle karşı karşıya oldukları söylenebilir. Bir yanda, mültecilerin korunmasına ilişkin uluslararası sözleşmelerden doğan yasal ve insani sorumluluklarını yerine getirme yükümlülüğü söz konusuysen (örneğin 1951 tarihli

Cenevre Sözleşmesi¹); diğer yandan göçün yol açtığı ekonomik ve sosyal boyutlu sorunlarla üye ülke ve/veya Birlik seviyelerinde başa çıkabilmenin güçlüğü, mültecilerin içinde yaşadıkları yeni toplumlara uyum konusunda yaşadıkları zorluklar nedeniyle de artan yabancı düşmanlığı ve bunun neden olduğu siyasal eksen kaymaları kısaca aşırı sağın yükselişi de bu tarz sorunlara örnek olarak gösterilebilir.

Tüm bunlara rağmen, AB üye ülkeleri Haziran 2023'te CEAS reformu yapılması üzerinde anlaşmaya varmışlardır. Ekim 2023'ün başında AB ülkeleri planlanan iltica reformunun temel unsurları ve AB Komisyonu'nun kriz mekanizması önerilerine ilişkin ortak bir tutum üzerinde uzlaşmışlar, Aralık 2023'ün sonunda da Avrupa iltica sistemindeki yeni kurallar üzerinde nihai anlaşmaya varabilmişlerdir. Varılan uzlaş, iltica düzenlemelerinin önemli ölçüde sıkılaştırılmasını ve mültecilerin üye ülkeler arasında dağıtımına ilişkin yeni düzenlemelerin getirilmesini öngörmekteydi. Nisan 2024 tarihinde AB ülkeleri yeni ortak iltica politikasını başlatmışlar, Avrupa Parlamentosu ve Konsey yeni yasal düzenlemeyi onaylamıştır.

1. Dublin Sistemi'nin Temel Özellikleri

AB'nin hayata geçirdiği Dublin sistemi, uygulanmaya başlandığı 90'lı yılların sonundan bu yana yoğun siyasi tartışmaların konusu olmuştur. Sistem, bir yandan CEAS'ın temel taşı olarak övgü alırken, diğer yandan AB üye devletleri arasında kurulması planlanan ortak dayanışma ve yükün adil dağılımında yaşanan başarısızlıklar nedeniyle de sıkça eleştirilmiştir.

Aslına bakılırsa Dublin sistemi iltica talepleri nedeniyle oluşan yüklerin eşitlenmesi veya adil paylaşımının sağlanması amacıyla tasarlanmış bir model olmaktan çok, bireysel bir iltica başvurusunun sorumluluğunu tek bir üye devlete hızla atayan bir mekanizma yaratmayı amaçlamıştır. Sistem, iltica başvurusunun değerlendirilmesine ilişkin sorumluluğu belirlemek amacıyla yasal bir çerçeve

---

¹ Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşme, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 14 Aralık 1950 tarih ve 429 (V) sayılı kararıyla kabul edilmiş ve 28 Temmuz 1951 tarihinde imzalanmış ve 22 Nisan 1954 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşme sadece 1 Ocak 1951'den önce meydana gelmiş olaylar sonucunda mülteci olan şahısları kapsamaktadır. Türkiye, Sözleşme'yi 24 Ağustos 1951 tarihinde imzalamıştır. 29 Ağustos 1961 tarihli ve 359 sayılı onayı uygun bulma kanunu ile Sözleşme'nin resmî Türkçe çevirisi, 5 Eylül 1961 tarih ve 10898 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Onay belgeleri, 30 Mart 1962 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği'ne tevdi edilmiştir. Cenevre Sözleşmesi'ne göre ... ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen; yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen her şahsa uygulanacaktır (madde 1 (2)). https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/KM_/d00/c002/km_00002024ss0053.pdf

oluşturmaktadır. İhtiyaç sahipleri için korumaya hızlı erişimi sağlamayı ve başvuranların en uygun kabul koşullarına veya süreçlere sahip üye devlete yönelmelerini önleyerek, iltica sisteminin kötüye kullanılmasını engellemeyi amaçlamaktadır.

Dublin veya buna benzer bir mekanizma, iç sınır kontrollerinin olmadığı bir Avrupa bölgesinde ülkeden ülkeye değişen iltica sistemleri söz konusu olduğu sürece bir zorunluluk olmaya devam edecektir. Ancak uygulandığı haliyle Dublin Yönetmeliği, iki temel hedefine ulaşmakta büyük ölçüde yetersiz kalmış; 2015 yılından sonra ciddi derecede artan düzensiz göç akımı ve yoğun iltica başvuruları nedeniyle de 2020 yılından sonra tamamen başarısız olmuştur (Fratzke, 2015:1).

Dublin III Tüzüğü'nün temel hedefleri şu şekilde tanımlanabilir: Öncelikle, uluslararası koruma başvurusunun incelenmesinden hangi üye devletin sorumlu olduğunu belirlemeye yönelik açık ve uygulanabilir bir yöntemin oluşturulması, sorumlu olduğu belirlenen üye devlette izlenecek olan iltica prosedürüne hızlı erişimin garanti altına alınması ve uluslararası koruma başvuru sahiplerinin farklı üye devletlerde birden fazla iltica başvurusunda bulunmasının önlenmesinin sağlanması olarak tanımlanabilir (Evaluation of Dublin III, 2015: 4).

Ancak Dublin III'ün yürürlüğe girdiği tarihten sonra ortaya çıkan gelişmeler nedeniyle bu sistemin uygulanması sırasında bazı önemli eksiklikler ortaya çıkmıştır. Sistem, artan mülteci akımı nedeniyle oluşan yığınlarla başa çıkmakta zorlanmıştır. Tasarım hatası olarak görülebilecek ve daha çok işleyişten kaynaklanan bu durum, mevcut bağlamda Tüzüğün geçerliliğinin ciddi şekilde azalmasına yol açarak gerekçesinde belirtilen hedeflere ulaşmasını engellemiştir. Ulusal iltica sistemlerinin tıkanmasını önlemek için, kitlesel akın durumlarında, başvuranların yığılmasının kontrollü bir şekilde yönetilebilmesi gerekirdi.

Üye devletlerin iltica yönetim altyapılarının büyük akınlara karşı karşıya kaldığı durumlarda, Dublin'in uygulanması önemli zorluklara neden olmaktadır. Gerçekten de Macaristan, İtalya ve Yunanistan gibi bazı üye devletler Dublin'i mevcut haliyle uygulamakta zorluklarla karşılaşmışlar, süreçler uzamış ve ulusal kapasiteler tüm vakalarla zamanında ilgilenmek için yetersiz kalmıştır. Tüm bu güçlükler nedeniyle, yine bazı üye devletler Dublin sistemini fiilen uygulamayı askıya almışlar ve böylece sistemin bütünsel işleyişinin aksamasına yol açmışlardır.

Dublin sistemi, mültecilerle ilgili sorumluluğun veya yükün adil bir şekilde paylaşılmasını sağlamak için tasarlanmadığı için, uluslararası koruma başvurularının üye ülkeler arasında orantılı dağılımını sağlamakta başarısız olmuştur. Bu durum, AB sınırlarında yer alan ve ilk giriş ülkesi olarak görülen üye devletlere son derece önemli, zorlu ve çoğu zaman da sürdürülemez sorumluluklar yüklenmesine yol açmıştır. Bu ülkeler, yükümlülüklerini yerine getirmek konusunda yetersiz kalınca da işleyiş ve uygulamada görüldüğü gibi, mülteci statüsü arayanları, seçtikleri üye ülkelere serbestçe gitmelerine izin vermeye yöneltmiştir. Bu durum giriş ülkesinde olduğu gibi, hedef ülkelerde de yığılmalara neden olduğundan, iltica başvurusunda

bulunanların yükünün yine orantısız bir şekilde dağılmasına yol açmıştır (Evaluation of Dublin III, 2015: 5).

Dublin III anlaşmasına göre AB topraklarına yapılan giriş şekilleri, ikamet süreleri veya aile fertlerinin AB'deki hukuki statüleri uluslararası iltica başvurusunu değerlendirmeye yetkili ülkenin belirlenebilmesi için en önemli kriteri oluşturur. Aslında sistemin yük paylaşımı ve dayanışma bağlamında aksadığı yer tam da burasıdır. Göç baskısı ile karşı karşıya kalan AB sınır ülkeleri başvuruların fazlalığı, değerlendirme sürelerinin uzun olması ve on iki aya kadar uzayabilecek bu süreç içerisinde fiziki ikamet koşullarının sağlanması gibi zorluklarla başa çıkmakta zorlanmaktadır.²

2. Yeni Göç ve İltica Paktı'nın Getirdikleri³

Göç ve İltica Paktı'nın ana bileşenlerini farklı ancak birbiriyle ilişkili ve birbirini tamamlayan politika alanlarından oluşmaktadır (Avrupa Komisyonu).

- *Güvenli dış sınırlar*: Güçlü bir tarama sistemi, EURODAC⁴ iltica ve göç veri tabanı, sınır prosedürü ve iadeler, kriz protokolleri ve araçsallaştırmaya karşı eylem.

---

² “Göç baskısı”, üçüncü ülke vatandaşlarının veya vatansız kişilerin karadan, denizden veya havadan girişinden veya üçüncü ülke vatandaşlarının veya vatansız kişilerin başvurularından kaynaklanan, bir üye devlet için orantısız yükümlülükler yaratacak büyüklükte bir durum anlamına gelir. İyi hazırlanmış bir iltica, kabul ve göç sistemi olsa bile Birlik'teki genel durumun dikkate alınması ve bu Tüzüğün IV. Bölümü uyarınca dayanışma katkılarının sağlanması başta olmak üzere acil eylemin gerekli olduğu; bir üye devletin coğrafi konumunun özellikleri dikkate alındığında, "göç baskısı" terimi aynı zamanda çok sayıda girişin meydana geldiği durumları da kapsamaktadır. Üçüncü ülke vatandaşları veya vatansız kişiler veya bu tür girişlerin, arama ve kurtarma operasyonlarının ardından tekrarlanan karaya çıkarmalardan veya üçüncü ülke vatandaşlarının veya vatansız kişilerin üye devletler arasında izinsiz göç hareketlerinden kaynaklandığı durumlar da dahil olmak üzere, bu tür giriş riskinin mevcut olduğu durumları anlatır.

³ Yürürlüğe girme ve uygulama kuralını düzenleyen 85. Maddeye göre bu Tüzük, Avrupa Birliği Resmi Gazetesi'nde yayımlanmasını takip eden yirminci gün yürürlüğe girmiştir. Ancak tüzük 1 Temmuz 2026 tarihinden itibaren uygulanacaktır. Aynı maddede 11 Haziran 2024 tarihinden itibaren aşağıda yer alan bazı maddelerin uygulanmasını öne almıştır. Buna göre, Madde 7 ila 15, Madde 22(1), dördüncü alt paragraf, Madde 23(7), Madde 25(6) ve (7), Madde 34(3) ve (4), Madde 39(3), ikinci alt paragraf (3) ve (4), Madde 39 (3), ikinci alt paragraf, Madde 40 (4), Madde 40 (8), ikinci alt paragraf, Madde 41 5. paragraf, Madde 46(1), beşinci alt paragraf, Madde 46(4), Madde 48(4), Madde 50(1), ikinci alt paragraf, Madde 50(5), Madde 52(4), Madde 56 ve 57, Madde 64(3), Madde 67(14) ve Madde 78 ve 84 Madde 78 ve 84.

⁴ EURODAC (European Dactyloscopy): Amacı, parmak izlerinin toplanması, iletilmesi ve karşılaştırılması yoluyla, 604/2013 sayılı AB Tüzüğü uyarınca üçüncü ülke vatandaşı veya vatansız bir kişi tarafından bir AB üye devletinde yapılan uluslararası koruma başvurusunun incelenmesinden hangi üye devletin sorumlu olacağına belirlenmesine yardımcı olmak ve

- *Hızlı ve etkin süreçler:* Açık ve net iltica kuralları, insan haklarının güvence altına alınması, mülteci statüsü yeterliliği için AB standartları ve suistimallerin önlenmesi.
- *Etkili bir dayanışma ve sorumluluk sistemi:* Kalıcı dayanışma mekanizması, idari ve mali destek, sığınma başvurularında sorumluluğa ilişkin daha net kurallar, ikincil göç hareketlerinin önlenmesi.
- *Göç konusunda uluslararası ortaklarla iş birliği:* Düzensiz çıkışların önlenmesi, göçmen kaçakçılığıyla mücadele, geri kabul konusunda iş birliği, yasal yolların teşvik edilmesi.

Kısaca Göç Paketi olarak adlandırılan yapı, çeşitli Tüzük ve yönetmeliklerden oluşan bir pakete verilen isimdir. Bunlardan en önemlileri aşağıda sıralanmıştır. Bunlardan ilki ve en önemlisi İltica ve Göç Yönetimi Tüzüğü (*Asylum and Migration Management Regulation*) olarak adlandırılan ana Tüzüktür. 2024/1351 sayılı İltica ve Göç Yönetimi Tüzüğü mevcut 2013/604 sayılı Dublin III Tüzüğü'nün yerini almakta ve iltica başvurularından sorumlu üye devletin belirlenmesine yönelik sistemi daha etkin ve istikrarlı hale getirerek, özellikle ikincil göç hareketlerini önlemeyi amaçlayan kurguyu iyileştirmeyi amaçlamaktadır. Bu Tüzüğe genel olarak bakıldığında Dublin III'ün işleyiş ve uygulanmasından kaynaklanan sorunların giderilme çabası görülür. Örneğin göç baskısıyla karşı karşıya kalan üye devletler için zorunlu ancak esnek bir dayanışma sistemi kurulması bunun en açık örneğidir.

Değiştirilen 2013/604 sayılı Tüzüğü'nün 1. Maddesinde, konusunun üçüncü bir ülke vatandaşı veya vatansız bir kişi tarafından üye devletlerden birinde yapılan uluslararası koruma başvurusunun incelenmesinden sorumlu üye devletin belirlenmesinde kullanılacak ölçütleri ve mekanizmaları belirlemek olduğu yazılıdır. 2024/1351 sayılı Tüzük, Dublin III den farklı olarak, birinci maddesinde konusunu çok daha detaylı olarak tanımlamıştır. Buna göre, tüzüğü'nün konusu, “Avrupa Birliğinin İşleyişi Hakkındaki Anlaşma”nın (ABİHA) 80. Maddesinde yer alan dayanışma ve sorumlulukların adil paylaşımı ilkesine uygun olarak ve karşılıklı güvenin artırılması amacıyla Birlik içinde iltica ve göç yönetimi ve CEAS'ın işleyişi için ortak bir çerçeve oluşturup, bir “dayanışma mekanizması” kurarak Birliğe yapılan iltica başvurularını incelemekten sorumlu üye devletin belirlenmesi için bir dizi kriter ve mekanizma oluşturmaktır. Öte yandan, Tüzüğü'nün amaç ve hedeflerinin

---

Eurodac'ı kuran Tüzükte belirtilen koşullar altında uygulanmasını kolaylaştırmak olan bir bilişim sistemine verilen addır. Eurodac sistemi kapsamında, katılımcı Devletler 14 yaşın (yeni sistemde altı yaş olarak belirlenmiştir) üzerindeki her ilticacının parmak izini derhal almak zorundadır. Bu parmak izleri daha sonra merkezi veri tabanı AFIS'te (Automated Fingerprint Identification System) depolanan diğer katılımcı Devletler tarafından iletilen parmak izi verileriyle karşılaştırılır. Eurodac parmak izlerinin daha önce kaydedilmiş olduğunu gösterirse, ilticacı parmak izlerinin ilk alındığı ülkeye geri gönderilebilir. Daha fazla bilgi için bkz. https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/eurodac_en

tanımlandığı giriş bölümünde, belirlenen zorlukların göz önüne alınarak 2013/604 sayılı Tüzükte ortaya konan ilkeler üzerine inşa edildiği ve ABİHA'nın 80. Maddesi uyarınca ortak çerçevenin bir parçası olarak dayanışma ve sorumlulukların adil paylaşımı ilkesini daha da geliştirmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu amaçla Tüzüğün, üye devletlerin göç yönetim kapasiteleri ile, oluşabilecek göç baskısına karşılık verebilme konusundaki hazırlık tedbirlerini güçlendirmesi ve üye devletler arasında düzenli bir dayanışmayı sağlayacak yeni ve bağlayıcı mekanizmanın kurulmasını sağlaması gerektiği belirtilmiştir. Daha önceki metinlerde bu kadar vurgulu bir şekilde yer almayan “dayanışma” ilkesi, metnin ilerleyen bölümlerinde farklı şekillerde hayata geçirilecek kurumsal yapılar ve yeni mekanizma tanımlamalarıyla yerini almıştır.

Tüzük ile başvuru ve kabul süreçleri ile sorumlu ülkenin belirlenmesi noktasında getirilen temel yenilikler kısaca şu şekilde özetlenebilir: Öncelikle, göç ve iltica başvurularının, ilk başvuru aşamasından nihai kararın verilmesine kadar geçen aşamada yer alan tüm süreç ve uygulamalar için belirlenmiş olan süreler önemli ölçüde kısaltılmıştır. Örneğin iltica talebinde bulunan üçüncü ülke vatandaşı veya vatansız kişi için geri alma (bir kişinin bir üye devletten diğerine geri gönderilmesi) talebinin sunulması için daha önce EUODAC kaydı yapıldıktan sonra iki ay olarak uygulanan süre, yeni Tüzük yürürlüğe girdikten sonra iki hafta daha kısa bir süre olarak uygulanacaktır. Ayrıca, herhangi bir üye ülkenin geri alma bildirimini kasıtlı olarak geciktirerek başvuruyu değerlendirme sorumluluğunu üzerinden atmaya çalışması engellenmiş ve süreç daha etkili hale getirilmiştir. Böylece sorumlu üye devletin belirlenmesi sürecinin daha hızlı ve etkin olması öngörülmüştür.

Bir diğer önemli yenilik, koruma başvurusunun ilk giriş yapılan ülkede gerçekleştirilmesi ve sorumlu üye devlet belirlenene kadar geçecek olan sürede orada kalma yükümlülüğünün getirilmiş olmasıdır. Aile kriterlerinin güçlendirilmesi, mültecilerin AB'ye ulaşmadan önce kurmuş oldukları ailelerin de bu süreçte dikkate alınması kuralı getirilmiştir. Ayrıca, başvuru sahibinin bir aile üyesinin AB kurallarına göre düzenlenmiş uzun dönem ikamet izni ile yasal olarak ikamet ettiği bir üye devlette yaşıyor olması durumunda, o üye devletin başvurusunun değerlendirilmesinden sorumlu olması sağlanmıştır. Yeni Tüzük ile aile ile ilgili başvurulara her zaman öncelik verilmesi yükümlülüğü getirilmiştir. Tüm başvuru sahiplerinin başvuru sürecinin önemli aşamalarında ücretsiz hukuki danışmanlık alacakları garantisi yeni Tüzük ile sağlanmıştır. Öte yandan yeni Tüzük, zorunlu ama esnek ve işlevsel bir dayanışma düzeni getirmektedir. Halen uygulanmakta olan geçici ve gönüllü çözümlerin yerine kalıcı, zorunlu, ihtiyaç temelli ve gerçek bir dayanışma mekanizması getirmektedir.

Bu yeni sistemde Komisyon'a son derece önemli görevler düşmektedir. Bu görevlerin önemli bir bölümüne Tüzüğün 7-15. Maddeleri arasında yer verilmiştir. Bu hükümler hem Birliğin göç yönetimi politikasına getirdikleri kurumsal ve organizasyonel yenilikler nedeniyle hem de Tüzüğün bu maddelerinin Haziran 2024 tarihinde yürürlüğe girmiş olması nedeniyle önemlidir. İlk olarak Tüzüğün 7.

Maddesine göre ulusal düzeyde iltica ve göç yönetimine stratejik yaklaşım adı altında düzenlenen ve üye ülkelerin, başta coğrafi konumları olmak üzere kendi özel durumlarını göz önüne alarak, iltica ve göç yönetimi sistemlerini Birlik hukuku ve uluslararası hukuk kapsamındaki yükümlülükleriyle uyumlu ve etkin bir şekilde uygulama kapasitesine sahip olma yolunda ulusal strateji geliştirmeleri gerekmektedir.

Komasyon, üye devletlere danıştıktan sonra ve ilgili rapor ve analizleri dikkate alarak Birlik kurumları, organları, ofisleri ve ajansları ve üye ülkeler tarafından geliştirilen ulusal stratejiler temelinde, beş yıllık bir “Avrupa İltica ve Göç Yönetimi Stratejisi” hazırlayacaktır. İlk raporun 12 Aralık 2025 tarihinde, sonraki raporların da her beş yılda bir düzenlenmesi gerekmektedir (Md. 8). Komasyon, ayrıca, son 12 aylık dönemdeki iltica, kabul ve göç durumunu ve olası gelişmeleri değerlendiren ve Birlik için bir erken uyarı ve farkındalık aracı olarak da hizmet eden göç ve iltica alanına ilişkin stratejik bir durum tespiti sunan bir Avrupa Yıllık İltica ve Göç Raporunu her yıl düzenli olarak yayınlacaktır.

Madde 10’a göre Komasyon, genel göç durumunu veya daha da önemlisi, bir üye devletin göç baskısı altında veya potansiyel bir göç baskısı riski altında olup olmadığını veya önemli bir göç durumuyla karşı karşıya olup olmadığını değerlendirirken yayınlamış olduğu yıllık iltica ve göç raporu ile gerek duyduğu her türlü bilgiyi kullanacaktır. Böyle bir durum söz konusuysa Komasyon, yukarıda atıfta bulunulan Rapor ile birlikte, belirli bir üye devletin göç baskısı altında olup olmadığını, gelecek yıl boyunca göç baskısı riski altında olup olmayacağını veya önemli bir göç durumuyla karşı karşıya olup olmadığını belirleyen bir uygulama kararını alabilir. Örneğin bir üye devletin, arama ve kurtarma operasyonlarının ardından denizden kurtarılan mülteciler nedeniyle son 12 ay içinde çok sayıda varışla karşı karşıya kalması halinde, Komasyon, bu varışların üye devletin iyi hazırlanmış iltica, kabul ve göç sistemine sahip olsa bile orantısız yükümlülükler yaratacak boyutta olması koşuluyla, söz konusu üye devletin göç baskısına maruz kaldığını tespit etmesi durumunda buna ilişkin uygulama kararını her yıl 15 Ekim tarihine kadar yayınlayarak Parlamento ve Konsey’e sunar.

Komasyon her yıl, düzenli olarak yukarıda atıfta bulunulan Rapor temelinde ve bu Raporla birlikte, bir sonraki yıldaki göç durumunun dengeli ve etkili bir şekilde karşılanabilmesi için gerekli Yıllık Dayanışma Havuzu’nu (solidarity pool) oluşturan bir Konsey uygulama kararı teklifi sunar. Bu havuzdan göç baskısı altındaki üye devletlerin yıllık öngörülen dayanışma ihtiyaçları karşılanacaktır. Komasyon’un bu teklifi, Birlik düzeyinde Yıllık Dayanışma Havuzu için gerekli üstlenilecek mülteci sayısını ve sağlanacak mali katkıların toplam yıllık miktarını belirler. Bu sayı 12. maddeye göre üstlenilen mülteci sayısı olarak 30.000; sağlanacak mali katkılar için ise 600 milyon Avro olabilir.

Buna dayanarak Konsey, yıl sonundan önce Dayanışma Havuzunu kuran ve her üye devletin tercih ettiği dayanışma katkısı türü için verdiği özel taahhütleri içeren bir

Konsey Uygulama kararını kabul edecektir. Dayanışmaya katkıda bulunmak üye devletler için zorunlu olmakla birlikte, Dayanışma Havuzu'na yapılacak katkı türü, üye ülkelerin tercihine bırakılmıştır.

Öte yandan getirilen yeniliklerden biri de üye ülkelerin yükümlülüklerini etkili bir şekilde yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla, üye devletlerin temsilcilerinden oluşan ve Konsey başkanlığını yürüten üye devletin başkanlık edeceği bir “AB Üst Düzey Dayanışma Forumu” kurulmasıdır. Üye devletler, bu Forum'a verilen görevlerin yerine getirilmesi için sorumluluk düzeyleri ve karar alma yetkileri uygun olan kişiler tarafından temsil edilecektir. Konsey, 9. maddede atıfta bulunulan Raporun, 11. maddede atıfta bulunulan kararın ve 12. maddede atıfta bulunulan Komisyon teklifinin kabul edilmesini takip eden 15 gün içinde Üst Düzey Forumu toplantıya çağıracaktır (Md. 13).

Bu Üst Düzey Forum'un yanında göç yönetimi sisteminin sorunsuz bir şekilde işlemini sağlamak amacıyla, “Teknik Düzeyde bir AB Dayanışma Forumu” kurulması ve AB Dayanışma Koordinatörü'nün, Komisyon adına bu forumu toplayarak başkanlık etmesi kararlaştırılmıştır (Md. 14). AB Dayanışma Koordinatörü'nü, dayanışma mekanizmasının uygulanmasının teknik düzeyde koordinasyonu için, Tüzüğü'nün 15. Maddesine göre AB Komisyonu atayacaktır.

Uygulamaya ilişkin bir diğer detay da göç baskısıyla karşı karşıya kalan üye devletlerin, bu süreç sona erene kadar dayanışma katkı paylarının düşürülmesini talep etme imkânına sahip olmalarıdır. İltica başvurusu sahiplerinin ya da katkıda bulunan ve yararlanan üye devletin onaylaması halinde uluslararası korumadan yararlananların yer değiştirmeleri yeni sistemde olanaklı hale gelmiştir.

Öte yandan, iltica başvurusu kabul edilenlerin yerleştirilmeleri yerine, ikincil hareketlerden etkilenen üye devletler, belirli koşulların yerine getirilmesi halinde, halihazırda kendi topraklarında bulunan bir başvuru sahibinin başvurusunu inceleme sorumluluğunu üstlenmeyi de teklif edebilirler ve bu da “sorumluluk telifleri” adı verilen bir dayanışma biçimi olarak sayılacaktır. Ancak, yeniden yerleştirme taahhütlerinin yetersiz kalması halinde sorumluluk telifleri zorunlu hale gelecektir. Tüm bu karmaşık ve kapsamlı süreç AB Dayanışma Koordinatörü tarafından denetlenecek ve desteklenecektir.

İltica Prosedürü Tüzüğü, (Asylum Procedure Regulation, including the Return Border Procedure Regulation (EU 2024/1348))

2024/1348 sayılı Geri Dönüş Sınır Prosedürü Tüzüğü ile birlikte, AB'nin dış sınırlarında hem iltica hem de geri dönüş süreci için zorunlu bir sınır prosedürü oluşturulmuştur. AB sınırlarında uygulanacak olan sınır geçiş izin veya ret kurallarının Schengen Anlaşması hükümleri üzerine inşa edilmiş olması nedeniyle bu konunun ayrı bir Yönetmelikte düzenlenmesi gerekmiştir. Tüzüğü'nün getirdiği yeniliklere yakından bakıldığında Dublin III sisteminin hem işleyiş hem de sürelerle ilgili olarak aksayan yönlerinin iyileştirme çabası bu yönetmelikte de görülür.

Özellikle, sistemin kötüye kullanılmasını ve ikincil hareketleri önlemek için kurallar daha da sıkılaştırılarak, üçüncü ülke vatandaşı veya vatansız bir kişinin iltica başvurusunu “ilk giriş yaptığı ülkede” yapma zorunluluğu getirilmiştir (Md. 16). Yürürlükten kaldırılan Tüzükte iltica başvurusunda bulunan kişinin, ilk giriş yaptığı ülke neresi olursa olsun, “ilk başvurduğu üye devletin”, başvurunun incelenmesinden sorumlu devlet olacağı hükme bağlanmıştı (Md. 7).

Ayrıca, getirilen yeni sistemde, başvuru sahiplerinin haklarını koruyan usul güvenceleri de getirilmiştir. Bunlardan en önemlisi, prosedürün idari aşamasında ücretsiz hukuki danışmanlık ve rehberlik ve olası bir ret kararına itiraz sürecine ilişkin bilgilendirme ve temyiz aşamasında ücretsiz hukuki yardım ve temsil haklarının tanınmış olmasıdır.

Öte yandan, özel ihtiyaçları olan savunmasız bireylerin başvurularında daha özenli olunması, bazı incelemelerin hızlandırılmasına yönelik uyulması zorunlu gerekçeler listesi kullanımı, ret gerekçelerinin uygulanmasına ve güvenli üçüncü ülke ve ilk iltica ülkesi kavramlarının uygulanmasına ilişkin daha açık kurallar da getirilen yenilikler arasındadır. Diğer taraftan, olumsuz bir iltica kararının geri dönüş kararıyla birlikte verilmesini ve her iki karara karşı yapılan itirazların aynı zaman dilimi içerisinde ele alınmasını sağlamaya yönelik iltica ve sınır dışı süreçlerinin eşgüdümlü olarak yürütülmesinin sağlanması önemli bir yeniliktir.

Uygulamadan elde edilen ve sıkça görülen aşağıdaki durumlarda tüm üye devletlerde en çok 12 haftada sonlandırılması zorunlu olan bir iltica sınır prosedürü getirilmesi kararlaştırılmıştır. Bunlar:

- Başvuru sahibinin yetkilileri kasıtlı olarak yanıltması veya bir kimlik veya seyahat belgesini

kasıtlı olarak imha etmesi veya elden çıkarması,

- Başvuru sahibinin ulusal güvenlik veya kamu düzeni açısından tehlike arz etmesi; veya

- Başvuru sahibinin, iltica kabul oranının % 20 veya daha düşük olduğu bir üçüncü ülke vatandaşı olması.

Başvurusu sınır prosedüründe reddedilen üçüncü ülke vatandaşlarının, AB'de kalma hakkı bulunmayanların hızlı bir şekilde geri gönderilmesi amacıyla belirlenmiş olan azami 12 hafta süreli geri dönüş uygulamasına aktarılması da sahada önemli bir etki yaratacak bir düzenleme olarak görülmelidir.

Değerlendirme kapasitesi ölçütü olarak adlandırabileceğimiz bir sistem de daha önceki metinlerde yer almayan bir yenilik olarak uygulamaya sokulmuştur. Buna göre, sınır prosedürünün pratikte uygulanması, üye devletlerin iltica başvurularını ve geri dönüşleri işleme koymak için yeterli kapasiteye (altyapı ve eğitilmiş personel) sahip olmalarına bağlıdır. Bu bağlamda, Birlik düzeyinde kapasite 30,000 mülteci

olarak belirlenmiş olup, üye devlet düzeyinde ise her üç yılda bir Komisyon tarafından bir Uygulama Yasası vasıtasıyla belirlenmesi kararlaştırılmıştır.

Yeni Tüzükle getirilen bir yenilik de güvenli üçüncü ülke tanımının AB düzeyinde daha açık ve anlaşılır seviyeye getirilmiş olmasıdır. Tüzük, bir üçüncü ülkenin güvenli olarak kabul edilmesi için yerine getirmesi gereken kriterleri, AB'nin güvenli üçüncü ülkeler listesinin oluşturulması ve değiştirilmesine ilişkin kuralları detaylandıran gerekli hükümleri içermektedir. Üye devletler de AB güvenli üçüncü ülkeler listesinin kabul edilmesinden sonra bile kendi ulusal listelerini bu listeye paralel olarak kullanmaya devam edebileceklerdir.

AB Kriz ve Mücbir Sebep Tüzüğü (Crisis and Force Majeure Regulation) (EU 2024/1359)

Avrupa Birliği göç yönetimi sisteminin son yıllarda sıkça görüldüğü gibi, akut bir krizle veya bir mücbir sebeple karşı karşıya kalması durumunda alınacak önlemlerin, yine bir tüzükle düzenlenmesi uygun görülmüştür. Mayıs 2024 tarihinde 2024/1359 sayılı Kriz ve Mücbir Sebep Yönetmeliği, geçici tedbirler vasıtasıyla Birlik içerisinde göç ve iltica alanında, araçsallaştırma⁵ ve diğer mücbir sebepler de dâhil olmak üzere, istisnai kriz durumlarını düzenlemiş ve üye devletler için söz konusu olabilecek derogasyonlarla dayanışma tedbirlerini hüküm altına almıştır.

Bu Tüzük, Birlik içerisinde mülteciler konusunda dayanışmanın artırılmasını ve istisnai durumlarda ve gerekli olan en kısa süre için derogasyonların uygulanabilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Dayanışma veya desteğin artırılması veya güçlendirilmesine ilişkin önlemler, yer değiştirme, mali katkılar, alternatif dayanışma tedbirleri (personel veya aynı destek gibi) veya bu tedbirlerin bir kombinasyonu şeklinde olabilir. Bu tedbirler yeterli olmadığında, “sorumluluk telafileri” devreye girecektir. Bu, katkıda bulunan üye devletin, normalde kriz durumuyla karşı karşıya olan üye devletin sorumlu olması gereken ve halihazırda kendi topraklarında bulunan başvuru sahiplerinin sorumluluğunu üstlenmesi anlamına gelmektedir.

İltica ve Göç Yönetimi Tüzüğü'nün aksine, kriz durumlarında, Dayanışma Müdahale Planı'nda belirlenen yeniden yerleştirme ihtiyaçlarının tamamının katkıda bulunan üye devletler tarafından karşılanması gerekmektedir. Bu nedenle, bir kriz durumunda, katkıda bulunan Üye devletler, kendi paylarının ötesinde uluslararası koruma başvurularını inceleme sorumluluğunu üstlenmek zorunda kalabilirler. Bu durumda, söz konusu üye devletler bu ekstra kısmı gelecekte dayanışma katkılarından düşebileceklerdir.

---

⁵ Tüzüğe göre, araçsallaştırma durumu “üçüncü bir ülke veya düşman bir devlet dışı aktörün, Birlik veya bir üye devletin istikrarını bozmak amacıyla üçüncü ülke vatandaşlarının veya vatansız kişilerin dış sınırlara veya bir üye devlete hareketini teşvik etmesi veya kolaylaştırması halinde” gerçekleşir.

Derogasyonlarla ilgili olarak da bazı yeni düzenlemeler getirilmiştir. Buna göre, Araçsallaştırma da dahil olmak üzere bir kriz durumuyla karşı karşıya olan veya mücbir sebeplerle karşı karşıya kalan üye devletler, iltica mevzuatında öngörülen bazı kurallara istisna getirebilirler. Örneğin uluslararası koruma başvurularının kayıt altına alınmasına ilişkin sınır prosedürü süresinin, başvuruların yapıldığı tarihten itibaren, Tüzükte öngörülen 12 haftadan azami 18 haftaya uzatılması, sorumlu üye devleti belirleyen kurallar için belirlenmiş olan süre sınırlarının, sadece kriz, kitlesel varışlar ve mücbir sebep durumlarında uzatılabilmesi ve sınır prosedürünün kapsamının, uygulamada ortaya çıkan istisnai koşullarda ve duruma bağlı olarak kapsamının genişletilebilmesi, bunlardan öne çıkanlarıdır.

EURODAC Tüzüğü (Eurodac Regulation) (EU 2024/1358)

Tüzüğün yeniden düzenlenmesi sayesinde, mevcut kullanılan Eurodac veri tabanının bir iltica veri tabanından tam teşekküllü bir iltica ve göç veri tabanına dönüşmesi sağlanmıştır. Yeni veri tabanının, iltica sistemini destekleyecek ve düzensiz göçü yönetmeye yardımcı olacak ve ayrıca Yeniden Yerleştirme Tüzüğü ve Geçici Koruma Direktifinin uygulanmasını da destekleyerek, ortak göç yönetimi sisteminin işleyişini kolaylaştıracaktır. Veri tabanının diğer AB veri tabanlarına sorunsuz bir şekilde uyumlaştırabilmek için, birlikte çalışabilirlik çerçevesine entegre edilmesi gerekmektedir.

Yeni Eurodac Tüzüğü ile getirilen yeniliklerden bazıları şunlardır: Gelecekte, Eurodac yalnızca başvuruları değil, başvuranları da kayıt altına almayı mümkün kılacaktır. Kaydedilen veri türü yalnızca parmak izleri değil, aynı zamanda yüz görüntüsü, detaylı kimlik verileri ile kimlik veya seyahat belgelerinin kopyalarını da içine alacak şekilde genişletilecektir.

Belirli veri türleri için saklama süresi beş yıla çıkarılırken, başvuranların verileri için saklama süresi 10 yıl olarak kalacaktır. Tutulacak kayıtlar, arama-kurtarma çalışmalarının ardından karaya çıkarılan, düzensiz dış sınır geçişinden sonra yakalanan, bir üye devletin topraklarında yasadışı olarak bulunduğu tespit edilen, yeniden yerleştirilen kişiler ve geçici korumadan yararlananların verilerini içerecektir.

Yeni sistemin artırılmış güvenlik garantileri bakımından da katkı sağlaması öngörülmüştür. Güçlü veri koruma önlemlerine bağlı kalarak, AB'ye giren ve iç güvenliğe tehdit oluşturan kişilerin kayıt altına alınarak belirlenmesine olanak sağlaması yanında, artık altı yaşından itibaren çocukların verilerini de içerecek ve yetkililerin ailelerinden ayrılmış olan çocukları tespit edebilmelerine ve savunmasız kişilerin insan ticareti ve istismar senaryolarına girmekten korumalarına olanak tanıyacaktır.

Yeni Tarama Yönetmeliği (Screening Regulation) (EU 2024/1356)

Göç ve İltica paketi kapsamında çıkarılan 2024/1356 sayılı Tüzük, AB'ye giren düzensiz göçmenlerin ve ilticacıların kontrol edilmesini ve uygun şekilde kayıt altına

alınmasını ve takip eden iade veya iltica süreçleri arasında sorunsuz bir bağlantı kurulmasını sağlayan tek tip kurallar getirmektedir. Yenilik olarak sıralanabilecek ve mevcut çerçevedeki boşlukları kapatmaya dayalı olarak düzenlenen ve AB dış sınırlarını yasadışı yollardan geçen göçmenlere yönelik olarak tek tip sağlık, kimlik ve güvenlik kontrollerinin getirilmesi son derece önemlidir. Ayrıca, yapılacak olan taramanın AB dış sınırlarında yakalanan kişiler için yedi gün içerisinde yapılması ve ülke içinde yakalanan kişilerin taraması için de üç günlük bir zaman dilimi içerisinde yapılması öngörülmüştür. Tarama sonunda elde edilen veriler ışığında bu kişilerin doğru prosedürlere (iltica sınır prosedürü, düzenli iltica veya geri dönüş sınır prosedürleri) hızlı bir şekilde yönlendirilmelerinin sağlanması amaç edinilmiştir. Tarama ve sınır prosedürlerinin uygulanması sırasında temel haklara saygının bağimsız bir unsur olarak izlenmesi de öne çıkarılabilecek yeniliklerdendir.

Vasıflandırma Tüzüğü (Qualification Regulation) (EU 2024/1347)

Üçüncü ülke vatandaşlarının veya vatansız kişilerin vasıflandırılması, uluslararası koruma statüsüne sahip olup olmadıklarının belirlenmesi ve sağlanacak olan uluslararası korumanın içeriği için belirleyici olmaktadır. 22.5.2024 tarihli ve 2024/1347 sayılı yayımlanan Vasıflandırma Tüzüğü, 2011 yılından bu yana yürürlükte olan Vasıflandırma Direktifinin yerini almıştır. Tüzük, AB'nin bu alandaki en önemli uluslararası yükümlülüklerinden olan Cenevre Sözleşmesi'ni AB hukukuna dahil etmekte (Madde. 5) ve üye devletlerin, kişileri uluslararası koruma yararlanıcısı olarak nitelendirebilmeleri için ortak kriterler uygulamasını sağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca ilticaya ilişkin hakların içeriğini ve bu haklardan yararlananların yükümlülüklerini de tanımlamaktadır. Tüzük, uluslararası koruma ve buna bağlı hakların verilmesine ilişkin kriterleri güçlendirecek ve uyumlaştıracağından, iltica uygulamaları ve kararlarında daha fazla yakınlaşmayı teşvik edebilecektir.

Getirilen diğer düzenlemelerden biri de, üye devletlerin bir iç koruma alternatifi (menşe ülke içinde güvenli bölge) olup olmadığını değerlendirmelerini ve böyle bir durumda mülteci statüsü tanımaktan kaçınmalarını zorunlu kılmak; üye devletlerin, kişinin toplum veya güvenlik için tehlike teşkil etmesi halinde uluslararası koruma statüsünü geri çekmesini zorunlu kılmak; üye devletlerin başvuruları değerlendirirken ve incelerken menşe ülkelere ilişkin güncel AB İltica Ajansı (EUAA, The European Union Agency for Asylum) kılavuzunu dikkate almalarının zorunlu kılınması sayılabilir.

Ayrıca, iltica hakkında yararlananların hak ve yükümlülüklerinin netleştirilmesi; yararlanıcılara uyumlaştırılmış bilgi sağlanması; Oturma izinlerinin 90 gün içerisinde ortak bir formatta verilmesinin zorunlu kılınması; üye devletlere, sosyal yardıma erişimi, yararlanıcının entegrasyon tedbirlerine etkin katılımına bağlı kılma imkânı sağlanması; Çocuk dostu bir şekilde bilgi sağlanması ve vasilere ilişkin gereklilikler bakımından refakatsiz küçüklerin haklarının güçlendirilmesi ve ulusal

insani statülerin, sadece Vasıf Tüzüğü kapsamına girmeyen kişilere verilmesi koşuluyla, yetkilendirildiğinin açıklığına kavuşturulması, getirilen yeniliklerdir.

Kabul Koşulları Yönergesi (Reception Conditions Directive) (EU 2024/1346)

Diğer Tüzüklerle aynı tarihte, 2024/1346 sayıyla yayınlanan yönerge, uluslararası koruma başvurusu yapanların kabulüne ilişkin standartları belirlemeye yönelik olarak çıkarılmıştır. Yenilenen Yönerge, AB genelinde yardım standartlarını daha da uyumlu hale getirmekte ve üye devletlerin bu standartları garanti altına almaları için yükümlülükler getirmektedir. Üye devletler ayrıca orantısız sayıda varış olması durumunda bir acil durum planı geliştirmekle yükümlü olacaktır.

Ayrıca, çocuklar da dâhil olmak üzere özel nitelikli kabul ihtiyaçları olan kişilere yönelik güvence ve teminatların güçlendirilmesi, kabul sistemlerinin yönetiminde esneklik ve verimliliğin yanı sıra ilticacılara yönelik entegrasyon desteğinin de artırılması öngörülmektedir. Yine, ikincil hareketleri önlemek amacıyla, üye devletler, bir başvuru sahibinin sorumlu üye devlet dışında başka bir üye devlette bulunması halinde, herhangi bir maddi kabul koşulu sağlamaması da kararlaştırılmıştır.

Yeni kurallar ile, üye devletlerin AB İltica Ajansı'nın hazırlamış olduğu göstergeleri ve kabul ile ilgili rehberliği dikkate almalarını, yeterli kapasiteyi sağlamalarını ve acil durum planları oluşturmalarını zorunlu kılarak AB genelinde yeterli ve uyumlu standartları sağlayacakları öngörülmüştür.

İltica başvurusunda bulunanlar için güçlendirilmiş güvenceler ve teminatlar da getirilmiştir. Mevcut metinde kullanılan “makul süre” yerine özel kabul ihtiyaçlarının değerlendirilmesinin 30 gün içinde tamamlanması yanında, işkence ve kötü muamele mağdurlarının mümkün olan en kısa sürede bakıma erişimlerinin sağlanması önemli bir yeniliktir. Başvuru sahiplerinin gözaltına alınması, kişilerin fiziksel ve ruhsal sağlığını riske atma olasılığı taşıdığına gözaltının uygulanmayacağı ve çocukların gözaltına alınmasından kural olarak kaçınılması kararlaştırılmıştır. Son olarak, çocukların eğitime erişimlerinin hızlandırılması ve refakatsiz çocuklar için atanmış temsilciler de dahil olmak üzere daha fazla korumadan faydalanmalarının sağlanması konuları düzenlenmiştir.

Yeni kuralların, üye devletlerin ilticacıları daha “esnek” bir şekilde barınma yerlerine ve coğrafi bölgelere dağıtmalarını sağlaması ve ayrıca hareket serbestisini kısıtlama imkânı vermesi de amaçlanmıştır. İlticacıların topluma entegrasyonlarının sağlanması amacıyla, başvurularının kayıt altına alınmasından itibaren en geç altı ay içerisinde iş gücü piyasasına erişimleri sağlanabilecek ve özellikle, kabul şansı yüksek görülen başvuru sahiplerinin istihdama erişimlerinin hızlandırılması teşvik edilebilecektir. Aynı bağlamda, üye devletler dil, yurttaşlık bilgisi eğitimi veya mesleki eğitim kurslarına erişimi bir an önce sağlamak zorunda olacaklardır.

Birlik Yeniden Yerleşim ve İnsani Kabul Çerçevesi Tüzüğü (Union Resettlement Framework) (EU 2024/1350)

Birlik Yeniden Yerleştirme ve İnsani Kabul Çerçevesi Tüzüğü (Birlik Çerçevesi), korunmaya muhtaç kişiler için AB'ye giden güvenli ve yasal yolları geliştirmekte ve büyük mülteci nüfusuna ev sahipliği yapan üçüncü ülkelerle uluslararası ortaklıkların güçlendirilmesine katkıda bulunmaya yardımcı olmak amacıyla yenilenmiştir.

Yeni kurallar, ortak prosedürlerle yeniden yerleştirme ve insani kabul için toplu ve uyumlu bir yaklaşım oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu, AB'nin tek sesle konuşmasını sağlayacak ve Birliğin uluslararası yeniden yerleştirmeye katkısını artırmaya yardımcı olacaktır. Yeni Tüzüğün yeniden yerleştirme ve insani kabul operasyonları için uyumlu süreçler getirerek ulusal uygulamalar arasındaki mevcut farklılıkların azaltılmasına ve verimliliğin artırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, bu konuda, Komisyon'un teklifi üzerine Konsey tarafından kabul edilen ve süreç boyunca Avrupa Parlamentosu'nu bilgilendiren iki yıllık bir Birlik planının hazırlanması öngörülmektedir. Bu plan, AB'ye kabul edilecek korunmaya muhtaç kişilerin toplam sayısını belirleyecek ve her bir üye devletin katkısına ilişkin göstergeleri oluşturacak ve kabulün gerçekleşeceği AB üyesi olmayan ülkelerin özel koşullarını ve coğrafi önceliklerini belirleyecektir.

Son olarak, Tüzükte, göç uzlaşısının önemli ayaklarından birini oluşturan üçüncü ülkelerle, uluslararası iş birliği konusunda düzenlemeler getirmiş ve bunun göç konusunda iş birliği ve dayanışmanın güçlendirilmesine katkıda bulunacağı öngörülmüştür. Tüzüğün ayrıca, diğer ülkelerin taahhütleriyle uyumlu bir şekilde, Birliğin uluslararası yeniden yerleştirme ve insani kabul girişimlerine katkısını artırması beklenmektedir.

Sonuç ve Değerlendirme

AB, yönetmekte en çok zorlandığı alanların başında gelen göç ve iltica sorununu, Göç ve İltica Paktı adı verilen çoklu düzenleme yoluyla hayata geçirilen yeni yapıyla çözebileceğini düşünmektedir. Sıkılaştırılmış sınır kontrolleri, dayanışmaya ve yükün adil dağılımına ilişkin önlemler ve hızlandırılmış süreçler yoluyla daha katı ve korumacı bir dönemin kapısını aralayan yeni uzlaşının “insani” boyutunu göz ardı ettiği söylenebilir.

İnsanları göçe zorlayan temel sebeplerle, savaşların ve yoksulluğun tarihsel nedenleri anlaşılmadan, bir çok AB ülkesinin, siyasi veya ekonomik nedenlerle göç veren ülkelerin siyasi tarihlerindeki doğrudan sorumlulukları tartışılmadan, sadece oluşan sonuçlara karşı alınan kısmi tedbirlerle sorunun kökten çözümünün söz konusu olamayacağı açıktır.

Mültecilerin sorunlarıyla uluslararası düzeyde ilgilenen Pro Asyl adlı kuruluş Dublin 4.0 düzenlemesini eleştirerek mültecilerin korunması ve temel insan hakları bakımından uygulamada çıkacak aksaklık ve yetersizliklere dikkat çekmiştir (Pro

Asyl, 2024). Buna göre, Avrupa Parlamentosu'nun Ortak Göç ve İltica Sistemi reformunu onaylaması, Avrupa'da mültecilerin korunması bakımından tarihsel olarak son derece düşük bir seviyeye karşılık gelmektedir. Avrupa'nın kendisini giderek daha fazla izole ettiğini ve mevcut çözümlere, duvarlara, gözetim teknolojilerine ve geri itmelere ek olarak, artık dış sınırlarda koruma arayan kişilerin daha fazla gözaltına alınması ve tecrit edilmesi ve "otokratik" hükümetlerle insan haklarını ihlal eden yeni anlaşmalar yapılmasının söz konusu olacağını belirtmiştir. Nitekim, Avrupa Komisyonu Temmuz 2023'te, Tunus ile (Tunus Anlaşması⁶) ve Mart 2024'te Mısır ile (Mısır Anlaşması⁷) düzensiz göçü engellemeye yardımcı olmak üzere, sınır kontrolleri, geri kabul şartları ve AB'nin ülkedeki ekonomik koşulların iyileştirilmesine yardımcı olmasına yönelik stratejik anlaşmalar yapmıştır.

Düzenlemeler 2026'dan (yürürlüğe girdikten iki yıl sonra) itibaren uygulanmaya başladığında AB ülkelerine iltica başvurusunda bulunan insanlara tam olarak ne olacağını tahmin etmenin mümkün olmadığını belirten Pro Asyl, son yıllarda AB ülkelerinin ilgili AB mevzuatını bilerek yanlış uyguladıklarının ya da hiç uygulamadıklarının altına özellikle çizmiştir. Örneğin İtalya'nın Arnavutluk ile yapmış olduğu anlaşmada olduğu gibi bazı AB ülkeleri yeni anlaşmalarla AB yasalarının arkasından dolaşmaya çalışmaktadır.

Pakt'a eleştirel yaklaşan kişiler yeni yasalarla birlikte AB'de sığınma hakkının temelini sarsıldığı ve gerçekten de korumaya ihtiyacı olan kişilerin de sınır dışı edilebileceği görüşünde. Bu kesim, Akdeniz'deki insani dramın, yeni kurallara rağmen sürebileceğini öngörmektedir (Riegert, 2024:1). Ayrıca, yeni düzenlemenin büyük geri itmelere, orantısız gözaltı ve standartların altında sınır, sığınma ve iade süreçlerinin uygulanmasına yol açması yanında Avrupa'ya yasal yollardan ulaşma

---

⁶ Göç ve hareketlilik paragrafı: Her iki taraf da göçe yönelik bütüncül bir yaklaşım geliştirme niyetlerini ifade etmektedir. Taraflar, ekonomik ve sosyal kalkınmada göçün faydalarından yararlanmak, halkları yakınlaştırmak ve düzensiz göçün temel nedenlerini ele almak amacıyla göçün, göç/kalkınma bağlantısı çerçevesinde ele alınması gerektiği konusunda mutabıktırlar. Bu bağlamda Taraflar, özellikle mesleki eğitim, istihdam ve özel sektörün desteklenmesi yoluyla hassas durumdaki Tunus halkının güçlendirilmesi ve istihdam edilebilirliğinin desteklenmesi suretiyle yüksek göç potansiyeline sahip dezavantajlı bölgelerde sürdürülebilir kalkınmanın teşvik edilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

⁷ Göç ve Hareketlilik paragrafı: AB ve Mısır arasındaki ortaklık, ortak sorumluluk ve yük paylaşımı ilkeleri rehberliğinde Mısır ve AB göç yönetimine yönelik bütüncül bir yaklaşımı benimsemektedir. Avrupa Birliği, ulusal yetkiler doğrultusunda yasal göç yolları ve Yetenek Ortaklıkları gibi hareketlilik programları da dâhil olmak üzere göçe yönelik bütüncül bir yaklaşımın geliştirilmesi, düzensiz göçün temel nedenleriyle mücadele edilmesi, göçmen kaçakçılığı ve insan ticaretiyle mücadele edilmesi, sınır yönetiminin güçlendirilmesi, onurlu ve sürdürülebilir geri dönüş ve yeniden entegrasyonun sağlanması gibi göçle ilgili programlar konusunda Mısır'a yardımcı olmak üzere gerekli mali desteği sağlayacaktır. AB ve Mısır, Mısır'ın mültecilere ev sahipliği yapma çabalarını desteklemek amacıyla iş birliği yapmaya devam edecek olup her iki taraf da göçmen ve mültecilerin haklarının korunması konusunda kararlıdır.

yöntemlerini düzenlememiş olması ve sınır ve iltica süreçlerinin etkili bir izleme mekanizmasının bulunmaması da önemli eksikliklerdendir (Conte ve Yavcan, 2024: 4).

Öte yandan, AB'ye genel olarak getirilebilecek eleştirilerden biri de mültecilere yönelik eşitsiz ve ayrımcı muamele yapmasıdır. Irak, Suriye veya Afganistan'ın yanı sıra birçok Afrika ülkesinden gelen mültecilere tecrit muamelesi yapılırken, kendi ülkelerinden kaçarak AB ülkelerine giden Ukraynalı savaş mültecilerinin büyük bir dayanışmayla karşılanması Avrupa değerler sistemi bağlamında derin insani ve etik tartışmalara yol açmaktadır.

Göç paktının destekçileri, zorlaştırılan başvuru süreci ve iltica şartlarının, sınır dışı uygulamalarını kolaylaştıracağı varsayımından hareketle, uzun vadede caydırıcı olacağı görüşünü savunanlar da söz konusudur. Yeni kuralların yürürlüğe girmesiyle birlikte, sığınma başvurusu reddedilmesine rağmen AB'de kalma ihtimalinin son derece düşük hâle geleceğini bilen kişilerin, AB'ye göç etmeye yeltenmeyeceği de öne sürülen hipotezlerdendir.

Üzerinde uzlaşılan yeni göç paktının, potansiyel mültecileri, küçük çocuklar da dahil aileleri, AB'nin sınırlarında oluşturulacak hapisane benzeri koşullarda tutmayı planlaması, iltica hakkı tanınma oranı yüzde 20'nin altında olan ülkelere gelen tüm sığınmacılar için yine AB'nin dış sınırlarında tutularak uygulanacak hızlı değerlendirme süreçlerinin genel kural haline getirilebilmesi ve bir kriz durumunda bu prosedürün tüm sığınmacıları kapsayacak şekilde genişletilebilecek olması bir çok kişi için Avrupa'nın insani değerlerinden uzaklaşması olarak görülmektedir.

Yeni İltica ve Göç Paketi'nin sığınma başvurularının sınırlarda işleme konulmasına ilişkin hükümleri, uygun kişiselleştirilmiş adil ve etkin yöntemlerin yokluğunda, herhangi bir başvurunun kabul edilemez ilan edilmesi veya esastan reddedilmesi olanaklarını genişletebileceği de getirilen eleştiriler arasındadır (Karageorgiou, 2021:54).

AB'nin göç sorunu ile başa çıkabilmesinin tek geçerli alternatifinin statükonun devamı değil, çok daha iyi işleyen bir Ortak İltica Sistemi olduğunu öne süren Thym, siyasi uzlaşının yasal metin hazırlamaktan daha önemli olduğunu, yasal reformun başarısızlığının, üye devletlerin ortak mevzuatı giderek daha az ciddiye almasına neden olup, Birlik seviyesinde kademeli bir dağılmaya neden olabileceği varsayımında bulunmuştur (Thym, 2024: 22).

Öte yandan, yeni sistemin, iltica ve göç konularında üye ülkeler arasındaki iş birliği ve dayanışmayı artıracak olması, sorumluluğun adil dağılımına katkı sağlayabilecek; özellikle bazı sınır ülkeleri üzerindeki aşırı yükün hafiflemesine ve mültecilere karşı olan tutum ve davranışların daha insani olmasına yardımcı olabilecektir. AB'nin demokrasi ve insan hakları karnesinin ilk sırasında iltica ve göç yönetimi başlığı önemli bir yer edinmiştir. Birlik, bu konudaki başarı notunu da Dublin 4.0'ın uygulamasından alacaktır.

Kaynakça

Birleşmiş Milletler. (1951). *Mültecilerin hukuki durumuna dair sözleşme (Cenevre Sözleşmesi)*. Erişim adresi:

https://www5.tbbm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/KM_/d00/c002/km_00002024ss0053.pdf

Council of the European Union. (2003, February 18). Council Regulation (EC) No. 343/2003 of 18 February 2003 establishing the criteria and mechanisms for determining the Member State responsible for examining an asylum application lodged in one of the Member States by a third-country national. *Official Journal of the European Union, L 50*, 1-10. Erişim adresi:

<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2003/343/oj>

Conte, C., ve Yavcan, B. (2024). *Reflection paper on the new EU pact on migration and asylum*. Migration Policy Group. Erişim adresi:

<https://www.migpolgroup.com/wp-content/uploads/2024/05/Reflection-Paper-.pdf>

DG Migration and Home Affairs. (2015, December 4). *Evaluation of the Dublin III regulation: Final report*. European Commission. Erişim adresi:

https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2020-09/evaluation_of_the_dublin_iii_regulation_en.pdf

Dublin Convention. (1997). Convention determining the State responsible for examining applications for asylum lodged in one of the Member States of the European Communities. *Official Journal of the European Communities, C 254*, 1-12. Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A41997A0819%2801%29>

European Commission. (2024, May 21). *Pact on Migration and Asylum: A common EU system to manage migration*. Erişim adresi: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en

European Commission. (n.d.). EURODAC. Erişim adresi: https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-migration-network-emn/emn-asylum-and-migration-glossary/glossary/eurodac_en

European Union and Arab Republic of Egypt. (2024, March 17). *Joint declaration on the strategic and comprehensive partnership between the Arab Republic of Egypt and the European Union*. Erişim adresi: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/joint-declaration-strategic-and-comprehensive-partnership-between-arab-republic-egypt-and-european-2024-03-17_en

European Parliament and Council of the European Union. (2024). Regulation of the European Parliament and of the Council, establishing a common procedure for international protection in the Union and repealing Directive 2003/32/EU. *Official Journal of the European Union*. Erişim adresi:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-16-2024-INIT/en/pdf>

European Parliament and Council of the European Union. (2013, June 26). Regulation (EU) 2013/604 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 establishing the criteria and mechanisms for determining the Member State responsible for examining an application for international protection lodged in one of the Member States by a third-country national or a stateless person (recast). *Official Journal of the European Union*, L 180, 31–59. Erişim adresi:

<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/604/oj>

European Parliament and Council of the European Union. (2024, May 14). Directive (EU) 2024/1346 of the European Parliament and of the Council laying down standards for the reception of applicants for international protection. *Official Journal of the European Union*. Erişim adresi: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AL_202401346

European Parliament and Council of the European Union. (2024, May 14). Regulation (EU) 2024/1347 of the European Parliament and of the Council on standards for the qualification of third-country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection, for a uniform status for refugees or for persons eligible for subsidiary protection and for the content of the protection granted, amending Council Directive 2003/109/EC and repealing Directive 2011/95/EU of the European Parliament and of the Council. *Official Journal of the European Union*. Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>

European Parliament and Council of the European Union. (2024, May 14). Regulation (EU) 2024/1348 of the European Parliament and of the Council establishing a common procedure for international protection in the Union and repealing Directive 2013/32/EU. *Official Journal of the European Union*. Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>

European Parliament and Council of the European Union. (2024, May 14). Regulation (EU) 2024/1350 of the European Parliament and of the Council establishing a Union Resettlement and Humanitarian Admission Framework, and amending Regulation (EU) 2021/1147. *Official Journal of the European Union*. Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1350>

European Parliament and Council of the European Union. (2024, May 14). Regulation (EU) 2024/1351 of the European Parliament and of the Council on asylum and migration management, amending Regulations (EU) 2021/1147 and (EU) 2021/1060 and repealing Regulation (EU) No 604/2013. *Official Journal of the European Union*. Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1351>

European Parliament and Council of the European Union. (2024, May 14). Regulation (EU) 2024/1356 of the European Parliament and of the Council introducing the screening of third-country nationals at the external borders and amending Regulations (EC) No 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 and (EU) 2019/817. *Official Journal of the European Union*. Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>

European Parliament and Council of the European Union. (2024, May 14). Regulation (EU) 2024/1358 of the European Parliament and of the Council on the establishment of 'EURODAC' for the comparison of biometric data in order to effectively apply Regulations (EU) 2024/1351 and (EU) 2024/1350 of the European Parliament and of the Council and Council Directive 2001/55/EC and to identify illegally staying third-country nationals and stateless persons and on requests for the comparison with Eurodac data by Member States' law enforcement authorities and Europol for law enforcement purposes, amending Regulations (EU) 2018/1240 and (EU) 2019/818 of the European Parliament and of the Council and repealing Regulation (EU) No 603/2013 of the European Parliament and of the Council. *Official Journal of the European Union*. Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>

European Parliament and Council of the European Union. (2024, May 14). Regulation (EU) 2024/1359 of the European Parliament and of the Council addressing situations of crisis and force majeure in the field of migration and asylum and amending Regulation (EU) 2021/1147. *Official Journal of the European Union*. Erişim adresi: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202401359

European Union and Republic of Tunisia. (2023, Temmuz 16). *Memorandum of Understanding on a strategic and global partnership between the European Union and Tunisia*. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3887

Fratzke, S. (2015). *Not adding up: The fading promise of Europe's Dublin system*. Brussels, Belgium: Migration Policy Institute Europe. Erişim adresi: <https://www.migrationpolicy.org/research/not-adding-fading-promise-europes-dublin-system>

Karageorgiou, E. (2021). The impact of the new EU pact on Europe's external borders: The case of Greece. In S. Carrera and A. Geddes (Eds.), *The EU pact on migration and asylum in light of the United Nations Global Compact on Refugees: International experiences on containment and mobility and their impacts on trust and rights* (s. 47–61). Migration Policy Center, European University Institute. Erişim adresi:

<https://vbn.aau.dk/ws/files/422534559/QM0221358ENN.en.pdf#page=12>

PRO ASYL. (2024, Nisan 10). *GEAS-Reform im EU-Parlament: Historischer Tiefpunkt für den Flüchtlingsschutz in Europa*. Erişim adresi:

<https://www.proasyl.de/news/geas-reform-im-eu-parlament-historischer-tiefpunkt-fuer-den-fluechtlingsschutz-in-europa/>

Riebert, B. (2024, Mayıs 15). AB'nin yeni göç ve iltica politikası nasıl olacak?

Deutsche Welle. Erişim adresi: <https://www.dw.com/tr/abnin-yeni-g%C3%B6%C3%A7-ve-iltica-politikas%C4%B1-nas%C4%B1-olacak/a-69079774>

Thym, D. (2022). Never-ending story? Political dynamics, legislative uncertainties, and practical drawbacks of the 'new' pact on migration and asylum. In *Reforming the Common European Asylum System* (s. 11-32). Nomos Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ